

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ

Ζωγραφίζεις για να γίνεις κάποιος άλλος...

...Η ζωγραφική δεν είναι ικανότητα και δεξιότητα, αλλά αμφιβολία και δισταγμός, εξ ου και οι αλλεπάλληλες καταστροφές.

Μικρός διάλογος με τον ΧΡΗΣΤΟ Ν. ΘΕΟΦΙΛΗ

Η εικαστική εμπειρία μιας γενιάς δεν είναι ανώφελη, συνομιλεί με την επόμενη. Δεν επεμβαίνει. Η επέμβαση είναι πράξη μηχανιστική και γνωρίζει ότι οι αλληλουχίες των γίνεσθαι είναι η εξέλιξη της τέχνης... Είναι ενθαρρυντικό το ότι κάποιοι μιλάνε ακόμα για τέτοιου είδους πράγματα, και μάλιστα αυτό γίνεται εξαιρετικά ενθαρρυντικό όταν η «παράδοση» νοείται σαν δυναμική της συνέχειας και όχι σαν μελαγχολική προσκόλληση σε ένα παρελθόν.

Η εμπειρία, δεν μιλώ για την άκαρπη συγκομιδή συνταγών, είναι από τις πάγιες αλήθειες που όταν εγκαθιδρυθεί στον εικαστικό καλλιτέχνη λειτουργεί ως βασική αλήθεια απέναντι στις εφήμερες αυταπάτες. Ας μιλήσουμε για ζωγραφική και εμπειρία...

Από τη στιγμή που κάνω ζωγραφική, η πορεία μου γίνεται αναγκαστικά μοναχική. Γίνεται τόσο λίγη ζωγραφική παγκοσμίως, που θα έλεγα ότι έχω πάρει πιο πολλά ερεθίσματα από τη φωτογραφία (όπως της Diane Arbus ή του August Sander) παρά από τη σύγχρονη ζωγραφική, γιατί απλούστατα σχεδόν δεν υπάρχει, και αυτή που γίνεται δεν εκτίθεται, καθώς τελεί σχεδόν υπό απαγόρευση, και βέβαια είναι παράδοξο να μιλάω για φωτογραφία τη στιγμή που η ζωγραφική μου με έναν ορισμένο τρόπο βρίσκεται στον αντίποδά της – κατά την έννοια ότι με ενδιαφέρει η ζωγραφική να λειτουργεί πέρα από την εικόνα και την αφήγηση.

Όταν, λοιπόν, ακολουθείς έναν τόσο μοναχικό δρόμο, είναι φυσικό να νιώθεις τη σημασία της παράδοσης με τρόπο τραγικό. Βρίσκω εντελώς παράλογο να πρέπει ο κάθε ζωγράφος να ξεκινά κάθε φορά την ιστορία της τέχνης από το μηδέν.

Αλλά η παράδοση, δηλαδή το σώμα της ζωγραφικής όπως έχει φτάσει μέχρι σε μας, για όποιον θέλει να την κρατήσει ζωντανή, είναι συγχρόνως και μια πρόκληση. Γιατί ακριβώς μια τόσο ισχυρή παράδοση μόνο τα πιο ουσιαστικά από τα έργα μας μπορεί να κάνει αποδεκτά.

Εμπειρία είναι, και αναφέρομαι στο έργο σας, η απλότητα στη γενική σύλληψη, η συγκίνηση, η τέχνη του να θυσιάζεις, του να αφαιρείς τη δουλοπρέπεια της δεξιότητας, της αντιγραφής. Το φόντο και η φιγούρα γίνονται ένα σε αρμονία. Το ενδιαφέρον δεν διαιρείται. Τίποτα δεν εξιδανικεύεται. Τα υλικά σας μέσα, η γραφή-πινελιά σας, αποδίδουν τη ζωγραφική σας σκέψη. Το κοντράστο του «απατάν» και του

«γκλασί», η ένταση των σκούρων, οι τόνοι της σάρκας λαμπεροί, οι μισές αποχρώσεις στη διαφάνειά τους. Όλα συνάδουν στο ιδιαίτερό σας αίσθημα για την τέχνη. Το έργο σας εμπεριέχει αυτά τα στοιχεία της ζωγραφικής ταυτοχρόνως και θεμελιωδώς...

Θα έλεγα ότι το έργο δεν είναι η επιβράβευση του ζωγράφου, αλλά η διάψευσή του. Ζωγραφίζεις για να γίνεις κάποιος άλλος.

Στην πραγματικότητα, ζωγραφίζεις για να καταλάβεις τι ακριβώς σε ενδιαφέρει σ' αυτό που βλέπεις μπροστά σου. Το έργο δεν πρέπει να το αντιλαμβάνομαστε σαν επίτευγμα, αλλά σαν διαδικασία ενδοσκόπησης. Στο τέλος του έργου μένουν πολύ λίγα πράγματα από αυτά που περιλαμβάνονται στις αρχικές μας προθέσεις. Ζωγραφίζουμε για να ξεπεράσουμε τις προκαταλήψεις μας. Η ζωγραφική δεν είναι ικανότητα και δεξιότητα, αλλά αμφιβολία και δισταγμός, εξ ου και οι αλλεπάλληλες καταστροφές.

Πολλές φορές ξεκινάμε με καθαρές σκέψεις για το τι θέλουμε να ζωγραφίσουμε. Όμως, όσο πιο λίγες απ' αυτές παραμένουν στο τέλος τόσο πιο ενδιαφέρον θα είναι το έργο. Ίσως αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ζωγραφίζω από το φυσικό. Είναι τόσο έντονη η παρουσία αυτού που έχεις μπροστά σου, που σε παρασύρει σε δρόμους τελείως διαφορετικούς από αυτούς που έχεις προσχεδιάσει.

Ζωγραφίζω τους ανθρώπους που συναντώ κάθε μέρα, ψάχνοντας αυτό ακριβώς που ξεπερνάει την καθημερινότητά τους.

Κάθε μέρα νιώθω να περνάει μπροστά από τα μάτια μου όλη η ιστορία της ζωγραφικής: φρύδια γραμμένα σαν τον Παντοκράτορα του Δαφνίου. Δέρματα με τη θαμπή λάμψη του διπλού πορτρέτου του Ραφαήλ ή του πορτρέτου Μπαλτάσαρ Καστιλιόνε.

Αλλά και συμπεριφορές, χειρονομίες ή στάσεις σωμάτων. Νομίζεις πως όλα ήταν θαμμένα για πάντα στην Ιστορία και ξαφνικά τα βλέπεις δίπλα σου ζωντανά. Ότι αγάπησα στα μουσεία το βλέπω καμιά φορά στο βλέμμα αυτού που κάθεται απέναντί μου.

Προσπαθώ να κάνω μια ζωγραφική που να ανταποκρίνεται σ' αυτό το αίσθημα του κόσμου που έχω. Ζωγραφίζω αργά και επανέρχομαι διαρκώς, αλλάζοντας συνέχεια τα έργα που κάνω, όσο κι αν αυτό κάνει εξαιρετικά δύσκολη τη σχέση μου με την πραγματικότητα, την τόσο απαιτητική σε συχνές παρουσίες και, άρα, σε μεγάλο αριθμό έργων. ☺

“ Βρίσκω εντελώς παράλογο να πρέπει ο κάθε ζωγράφος να ξεκινά κάθε φορά την ιστορία της τέχνης από το μηδέν. ”

